

הנחיות להוראת המצגת: פתיחת שנה בחטיבה

קהל היעד: תלמידי חט"ב

מטרות:

- אם מדובר בכיתה חדשה (ז') - התלמידים יכירו מקרוב (בכיתה עצמה) או מרחוק (דרך הזום) את חבריהם לכיתה.
- אם מדובר בכיתה שממשיכה יחד – התלמידים יכירו את התלמידים החדשים שהצטרפו לכיתה, ותהיה להם הזדמנות להיכרות מעמיקה יותר עם תלמידי הכיתה הוותיקים.
- התלמידים יוזמנו לבטא את החששות ואת הלבטים שלהם לקראת שנת הלימודים החדשה, ולקראת השתלבות במקום חדש.
- התלמידים יחשבו על דרכי התמודדות שיכולות לסייע להם ולאחרים להתאקלם ולהשתלב בצורה טובה.

מעבר לחטיבה – רקע:

המעבר מבית הספר היסודי לחטיבת הביניים מתרחש בד בבד עם כניסתם של הילדים לגיל ההתבגרות, ולכן מדובר במעבר מורכב ומשמעותי מאוד בחיי הילדים ומשפחותיהם. **מירי ברכה**, יועצת חינוכית בבית ספר שש שנתי, בעלת ותק של עשרים ושתיים שנים במערכת החינוך, אומרת כי "בכל מעבר יש תחושה של אובדן וערעור שיווי המשקל הקיים. במעבר לחטיבה, השינוי דורש התארגנות מחדשת וכוחות התמודדות והסתגלות, מאחר שהוא כרוך גם במסגרת לימודים חדשה וגם בשינויים רגשיים וקוגניטיביים. המתבגרים עסוקים בהיפרדות מההורים, כדי לגבש זהות עצמית אוטונומית ובוגרת."

המעבר מחייב את הילדים להתמודד עם מסגרת שבה לומדים תלמידים רבים יותר בכל שכבה, במבנה גדול יותר, עם מורים חדשים ורבים יותר בהשוואה לצוות המורים בבית הספר היסודי, ובסביבה תחרותית והישגית יותר הן מבחינה לימודית והן מבחינה חברתית.

גיל ההתבגרות מתאפיין בשינויים גופניים, חברתיים ורגשיים, בבלבול ובעוצמות רגשיות מוגברות, ומלווה בשאלות של זהות והגדרה עצמית. בתקופה של שינויים התפתחותיים מרובים, לעיתים מידלדלים כוחות ההתמודדות ("כוחות האגו"), וההסתגלות למסגרת חדשה קשה שבעתיים.

איך נעזור לילדים להפיג את החששות?

"החששות הם טבעיים. חשוב לשוחח עם הילד, להקשיב לו. אם מדובר בילד שעד כה לא היו איתו קשיים, אין סיבה לדאגה – הוא ידע להסתדר, הרי המעברים הם חלק מהחיים ולא מדובר במעבר הראשון שהוא חווה. בחייו הקצרים הילד כבר חווה כמה מעברים בהצלחה. אם מדובר בילד עם קשיים, הדבר הנכון ביותר הוא לשתף את היועצת או את המחנכת כדי לבנות לילד רשת תמיכה".

([אחריהם לחטיבה](#), מאת לימור סימון, אתר [משד החינוך](#) – מעבר לחטיבת הביניים).

הנחיות להוראת המצגת מקרוב או מרחוק:

אנו נמצאים בתקופה מאתגרת שבה כולנו מתמודדים עם החיים לצד נגיף הקורונה.

שנת הלימודים תשפ"א (כמו גם שנת הלימודים הקודמת) מאופיינת בלימודים המשלבים הוראה מקרוב ומרחוק, ובכך משנה את הדרך שבה התלמידים היו רגילים ללמוד ואף להתראות זה עם זה.

המצגת מתאימה להוראה מרחוק, להוראה בכיתה ולעבודה עצמאית של התלמידים. גמישות זו

נותנת מענה למעברים התכופים בתקופה זו מהוראה בבית הספר להוראה מהבית ולהפך.

המבנה של המצגת, שיפורט בהמשך, הוא מודולרי – במרכז עבודה אישית של התלמידים, ואפשר לצרף לכך פתיחה וסיכום במליאה בהנחיית המורה, ובכך להעשיר את העבודה האישית בדיון כיתתי מפרה ולאפשר לימוד הדדי והיחשפות לעוד נקודות מבט.

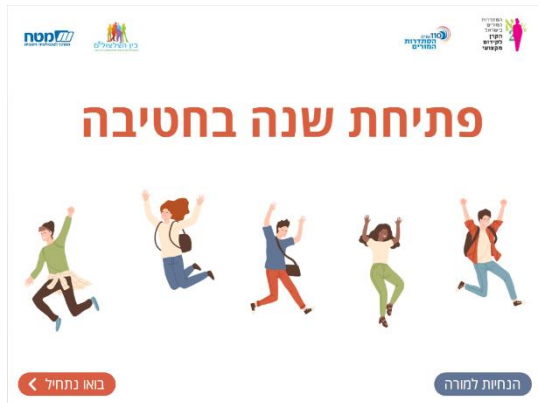
השילוב בין הלמידה האישית לזו הכיתתית ניתן ליישום גם בהוראה בכיתה וגם בהוראה מרחוק.

שקופית 1 – שער פתיחה

אמרו לתלמידים שהיחידה תעסוק בתחילת שנת הלימודים ובאתגרים המגיעים עימה.

פתחו בסבב היכרות קצר.

כאשר מדובר בכיתה חדשה לגמרי, שזהו המפגש הראשון עימה – הקדישו זמן ממושך יותר לסבב ההיכרות. זכרו כי לא כולם חשים בנוח מול המצלמה, והציעו פעילות שתפיג את המבוכה הראשונית.

מומלץ להתכונן מראש למפגש זה באופן א-סינכרוני, ולבקש מכל תלמיד לשלוח תמונה ולכתוב פרט כלשהו בנוגע לעצמו, למשל משהו שעשה בקיץ, תחביב או תוכנית טלוויזיה אהובה.

אפשר להכין לוח שיתופי (לוח פאדלט) שאליו יעלו התלמידים את התוצרים. לוח זה יכול לשמש כבסיס לסבב ההיכרות.

אם לא נערכה פעילות א-סינכרונית מקדימה, אפשר לבקש מכל תלמיד לספר מאיזה בית ספר הגיע, מה החודש שבו נולד, מה היא סדרת הטלוויזיה האהובה עליו וכדומה.

רצוי לא לפנות בשאלות אישיות מדי כדי לא לעורר אי נוחות.

כאשר מדובר בכיתה ממשיכה – אפשר לערוך סבב "היכרות חוזרת" קצר, ולבקש מכל תלמיד לספר על דבר אחד שעשה בקיץ או בשבוע האחרון, מה חסר לו בקיץ הנוכחי (בשל הקורונה) וכדומה.

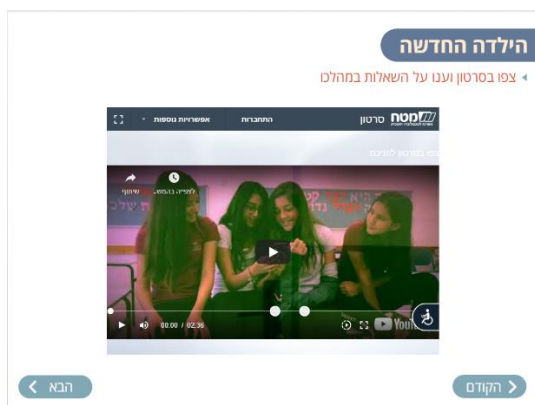
שקופית 2 – הילדה החדשה

מפגש סינכרוני קצר לפתיחת הנושא.

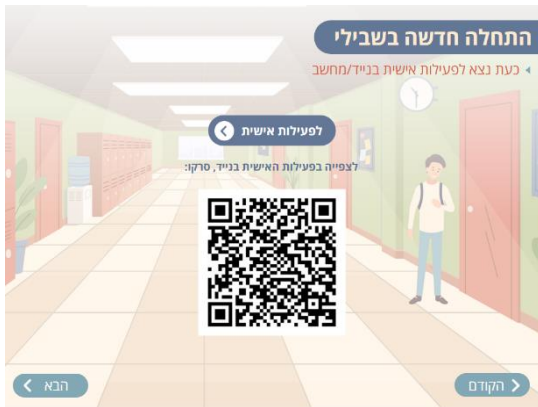
הקרינו לתלמידים את הסרטון הקצר: "הילדה החדשה".

במהלך הסרטון יש 2 נקודות עצירה עם שאלות.

בקשו מכמה תלמידים שישתפו את תשובותיהם בעל פה או בכתובה בצ'אט.

שקופית 3 - התחלה חדשה בשבילי

בשקופית זו נבקש מהתלמידים לבצע פעילות אישית (בעזרת טלפון סלולרי או מחשב).

ניתן לסרוק קוד QR כדי לקבל גישה ליחידה.

בפעילות יתייחסו התלמידים לחוויות האיטיות שלהם. הם יקבלו במה אישית להבעת החששות שלהם, ויעלו אפשרויות לפעולות שיכולות להפיג את החששות שהעלו.

שקופית 4 - התרגשות וחשש

לאחר שהתלמידים מסיימים את העבודה העצמית, כולם נפגשים במליאה (מקרוב או מרחוק).

תחילה יש לבצע סקר אנונימי בעזרת סל"ב, על מדד ההתרגשות לקראת פתיחת השנה.

סקר זה יאפשר לראות את מידת הלחץ הכיתתי.

* חשוב לזכור לשנות את מצב הסל"ב לאנונימי.

לאחר מכן יש ללחוץ על כל אחת מהדמויות המופיעות בשקופית, ולקרוא את חששות שכל דמות מעלה.

שאלות לדיון קצר:

(מרחוק - ניתן לקיים דרך הצ'ט).

- חשבו על עוד חששות שיכולים לעלות בתחילת השנה בחטיבה, מעבר לאלו שמבטאות הדמויות.
- כיצד לדעתכם אפשר להפיג חששות אלו?

שקופית 5 - טיפים להפגת חששות

בשקופית זו מוצעים 6 טיפים להתמודדות עם קשיים ועם חששות העולים מעצם תחילתה של תקופה חדשה.

קראו את הטיפים יחד, ובקשו מן התלמידים להציע טיפים נוספים (אפשר בצ'ט).

שקופית 6 – איחולים לשנה החדשה

בשקופית זו נפתח לוח פאדלט שיתופי.

בקשו מכל תלמיד להעלות ללוח 2 פתקים (הפתקים אנונימיים):

פתק 1 - מה אני מאחלת לעצמי לשנה החדשה?

פתק 2 - מה אני מאחלת לכיתה שלי?

יש לשתף את הלוח בזמן אמת. אפשר להיכנס אל אותו הלוח (בעזרת הקישור) בכל עת.

